

Reactie op suggesties en prioriteiten die door WAR benoemd zijn op 7 september 2020

28 september 2020, RIVM Corona Gedragsunit

Onderstaande antwoorden op vragen van de WAR zijn gebaseerd op de grove analyse van telefonische interviews met 30 respondenten die ook hebben meegedaan aan het corona-gedragsvragenlijstonderzoek van het RIVM en de GGD 'en. De interviews zijn gehouden tussen 11 en 15 september 2020. Behalve 15 respondenten die al vijf keer eerder zijn geïnterviewd, zijn 15 respondenten geselecteerd die op vakantie zijn geweest naar het buitenland.

Hoe leeft het onderwerp nog? (Corona/covid)

>> Het onderwerp leeft nog. Geïnterviewden geven aan dat het leven nog steeds echt anders is, met name op sociaal gebied. Het leven met de maatregelen went, maar je wordt er toch voortdurend mee geconfronteerd: in de fysieke omgeving (door aanpassingen op het werk, studie, op straat, in het openbaar vervoer, in de winkel, in de horeca of in culturele instellingen) en in de sociale omgeving (door keuzes die je moet maken over met wie je wel/niet en waar afspreekt, over of en hoe je activiteiten zoals vakantie of verjaardagsfeest aanpast).

Hoe vind je de communicatie over het onderwerp (zonder specifiek te worden welke bron, met name (sociale) media

>> Via berichtgeving in de media worden mensen ook dagelijks met corona geconfronteerd. Vrijwel iedereen zegt de berichtgeving minder te volgen ("te mijden"), maar ook (via de media) meer onderbouwing nodig te vinden om zich aan de gedragsregels te blijven houden.

Testen is erg belangrijk, en vraag ook door op bron- en contactonderzoek. Dat gaat namelijk niet altijd goed. Bijvoorbeeld worden in restaurants niet altijd namen goed opgeschreven

>> Er zijn geen vragen over bron -en contactonderzoek gesteld omdat niemand van de geïnterviewden positief was getest. Ook is niemand gebeld vanwege contact met een besmet persoon. We hebben niet gevraagd hoe men het registreren in restaurants vindt.

Testen en Quarantaine: het blijkt niet altijd mogelijk om getest te worden als je uit het (oranje) buitenland komt. Er zijn mensen die de conclusie trekken testen niet belangrijk is en dat thuisquarantaine dan dus ook niet belangrijk is.

>> Enkele geïnterviewden waren in oranje gebied geweest maar dachten dat ze zich niet hoefden te laten testen. Of gaven zelf aan dat ze in die gebieden vrijwel geen contact met anderen hadden gehad, omdat ze een eigen vakantiehuis of stacaravan hadden of zich in afgelegen gebied bevonden. Een geïnterviewde met vakantiehuis was wel in quarantaine gegaan maar meer omdat het moest, niet omdat ze zich ziek voelde of symptomen had.

In het verlengde daarvan: hoe belangrijk is het testen als je wel wilt testen maar niet kunt laten testen? (zelfde redenering: als het niet kan terwijl het wel zou moeten, bijvoorbeeld omdat een vriend(in) waarmee contact is geweest is besmet, dan zal het wel niet zo belangrijk zijn.

>> Toen wij interviews hielden konden onze geïnterviewden daar -nog- niet echt op reflecteren omdat de meesten toen niet in de molen zaten om te testen. Hun ervaringen gingen over testen eerder in de zomer, of in maart/april.

M.a.w. Welk signaal wordt uitgezonden doordat de testcapaciteit achterloopt bij de vraag en in welke mate leidt dat tot lager draagvlak en mogelijk ook tot moeizaam weer verhogen draagvlak in de toekomst?

>> We hebben niet in algemene termen uitgevraagd hoe mensen het achterlopen van de testcapaciteit ervaren. Wel gaven geïnterviewden aan dat het wachten op de testuitslag als vervelend werd ervaren, en onzeker maakt. Wanneer en hoe krijg je de uitslag nu?

Hoe zit het nou met het getal 6 in huis? Waarom 6? Wat als het huis groter of kleiner is?

>> Het getal 6 is een politieke/beleidsmatige keuze geweest. Er is geen wetenschappelijke onderbouwing voor. Op basis van onderzoek van de GedragsUnit kunnen we wel zeggen dat geïnterviewden manieren hebben gevonden om ook bij verjaardagsfeestjes maximaal 6 mensen uit te nodigen, bijvoorbeeld door te werken met meerdere shifts. Een aantal geïnterviewden gaf aan dat het prettiger is om mensen buiten te ontvangen i.p.v. binnen, omdat daar afstand houden makkelijker is.

Aan de hand hiervan en breder: Hoe geven mensen een eigen invulling aan de regels?

>> Geïnterviewden geven aan dat herhaling van de geldende maatregelen belangrijk is. Zodat deze blijven hangen. Wel blijft het zo dat ieder zijn eigen interpretatie/risico-afweging maakt. Een aantal voorbeelden ter illustratie:

- Drukte mijden: veel geïnterviewden gaven aan dat zij drukte mijden en op rustigere tijdstippen boodschappen doen of het vaker laten bezorgen. 'Je kunt niet meer alles wat je nu meteen wilt doen, doen' → veel meer plannen en organiseren.
- Vakantie afweging maken: ben ik gezond, zijn mijn vakantie'maatjes' gezond, wat zijn de maatregelen in een gebied, met welk vervoermiddel is het het 'veiligst' (m.n. auto werd gekozen) maar ook een vakantieplek zoeken waar het ruimtelijk is, makkelijk om afstand te houden, een plek die al bekend is (qua mensen of locatie):

Eén man vertelde dat hij met zijn vrouw en kinderen naar een vakantiepark in Zeeland ging omdat ze dit jaar niet de grens over wilden voor vakantie. Ze vonden het daar echter veel te druk, het was moeilijk afstand te bewaren, er werd volgens hen niet goed schoongemaakt. Dit zorgde ervoor dat ze zich daar niet prettig voelden en besloten toen toch naar een camping in Frankrijk te gaan waarvan ze de eigenaren kenden en wisten dat het daar ruim opgezet was.

Voor ouders en scholen: Wat betekent het als je kind besmet raakt op school: hoe beïnvloedt dat het gezinsleven en wat zijn de consequenties voor de andere gezinsleden? En voor de school?

>> Eén respondent gaf aan 'beleid' te missen voor als een ziek of verkouden kind thuis moet blijven: kan er dan bijvoorbeeld huiswerk meegegeven worden? Het heeft ook veel invloed op de ouder(s) die dan eventueel thuis moet blijven. Domino-effect. Er is behoefte aan duidelijkheid over hoe te handelen als de test lang op zich laat wachten en symptomen verdwijnen. Een respondent gaf aan dat ze haar zoontje met griep van school heeft gehaald en een afspraak heeft gemaakt om hem te laten testen. Het gezin zat nu dus thuis. Tijdens het gesprek bleek dat haar zoontje inmiddels klachtenvrij was en dat er veel twijfel was over wat nu te doen. Ofwel: is het nog nodig om te testen, na hoe lang kunnen de broertjes weer naar school, na hoe lang mag het zieke zoontje weer naar buiten als hij klachtenvrij is? Testen kon in de weide omgeving niet snel en uitslag zou ook nog op zich laten wachten dus het leek erg overdreven om het hele gezin de rest van de week thuis te houden als niemand meer klachten had. Kon hier ook geen duidelijke richtlijnen over vinden en heeft uiteindelijk in overleg met school besproken dat broertjes na 24 uur klachtenvrij naar school konden en dat het zoontje nog een dag langer thuis bleef.

"Ik mis nog hoe er op het werk wordt omgegaan met de situatie." Er wordt veel aandacht gegeven aan mensen die graag weer op het werk willen werken, en niet langer thuis. Het lijkt erop dat het ook vaker gebeurt. Ook hier: hoe wordt invulling gegeven aan het beleid?

>> Over ervaringen met (weer) naar het werk gaan heeft iedere respondent weer een ander verhaal: bijvoorbeeld dat ze blij zijn om weer -gedeeltelijk- naar het werk te kunnen, of dat ze zich op hun werk niet veilig voelden omdat ze het te druk vonden. Voor geïnterviewden in verzorgende beroepen is afstand houden onmogelijk. Deze geïnterviewden (of de partners daarvan) geven aan daarom extra op te letten dat ze afstand houden tot anderen of drukte vermijden. Uit de open opmerkingen van de vragenlijst kwam naar voren dat de maatregelen van werk niet altijd stroken met de landelijke maatregelen. Geen aandacht voor afstand, toch veel mensen op kantoor, of werkend in een werksituatie waar je geen afstand kunt houden.

Opstellers:

5. 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e

Meelezers:

5.1.2e